

Sacha Bronwasser en het kunstwerk van haar vader.

FOTO HELEEN VINK

Prikkel van nieuwsgierigheid

In het restaurant dreigt iemand ter plekke dood te gaan. Paniek aan tafel, dát natuurlijk, maar ook: het opmerkelijke verschil in herinneringen als je er later met elkaar over praat. Sacha Bronwasser uit Castricum maakte het mee en gebruikte het als centrale gebeurtenis voor haar romandebuut 'Niets is gelogen'.

Het is een onuitwisbare ervaring uit 2013, ze begon echter pas vorig jaar erover te schrijven. „Het bleef mij bezighouden, hoe werkt het geheugen.” De vraag werd een thema. Ze kreeg een deadline van de uitgever en was op 1 mei - keurig op tijd - klaar. „Als journalist ben ik aan dat ritme gewend.”

Van beroep kunsthistoricus schreef ze onder meer voor De Volkskrant over haar metier. „Maar twintig jaar kunstkritiek is lang genoeg.” Na drie keer twee maanden achtereenvolgend werken aan de roman is de blije conclusie: „Dit is waarom ik ben gestopt bij de krant.” Het schrijven deed ze afwisselend op kantoor, in de trein en in haar tuinhuisje in Castricum. „Met de zes betrokkenen, destijds in het restaurant, heb ik gesproken

over wat we samen hebben meegemaakt. Meer als journalist dan, met onderzoeksvragen. Allen hebben het gelezen. Hoewel je zoiets niet van tevoren weet: het is geworden zoals het moest worden.”

Hoofdpersoon Gala Versluis is volgens haar 'wel anders in het zijn', maar is eveneens kunsthistoricus en -journalist. En haar wereld is de hare, waarin bekenden als chansonnier Aristide Bruant, performer Marina Abramovic en graficus Käthe Kollwitz ter sprake komen. „Ze zitten in mijn gereedschapskist.” Mocht de lezer niet van hen hebben gehoord, dat is niet erg. „Toch leuk? Zoek je het op met Google bijvoorbeeld en heb je weer wat geleerd. Het is de prikkel van de nieuwsgierigheid.”

Apocrief

Hetzelfde geldt voor zinsneden zoals die op pagina 131: '... vanwege het inherente apocriefe gehalte ervan'. Of voor verwijzingen naar

Romandebuut Castricumse kunsthistoricus

het deprimerende rapport van de Club van Rome die in 1972 in 'Grenzen aan de groei' al waarschuwde voor de klimaatproblemen. Modernere drama's die opduiken, zijn die van de Twin Towers en Lehman Brothers.

Beeldspraak

Meest opvallend aan 'Niets is gelogen' is het veelvuldige gebruik van beeldspraak. Maar dan wel metaforen die geheel eigen zijn en getuigen van inventiviteit. Zoals 'hij leunt een beetje voorover, hellend als een Amsterdams grachtenhuis' (117), of 'hij kneep mijn hand tot een bundel mikadostokjes' (15) en 'hun voornemen om gelukkig te worden knispert als knetterpoeder en ik wil geloven wat ik zie' (212).

Het is - in haar woorden - schrijversgeluk, dat een verhaal zo binnenloopt. Aan de andere kant beseft ze dat het 'best een raar boek' is. „Wat, wanneer, hoe? Het komt heel langzaam op gang.” Een boek kan echter ook goed zijn zonder dat er voortdurend ontwikkelingen in zijn. Acteurs en musici kunnen steunen op de kracht van emotie en klank. Zij heeft alleen de taal, maar laat die rijzen op haar verbeeldingskracht.

Debuteren op je vijftigste, alles is nieuw. Sterker dan ooit is de waardering voor de vrijheid waarin dit

Lezing

Sacha Bronwasser praat op 3/11 vanaf 14 uur in boekhandel Laan in Castricum over haar eerste roman. Ze zal dan ook signeren. 'Niets is gelogen' (256 pagina's) verschijnt bij Ambo/Anthos en kost €20,99. ISBN 9789026346156

kon. Het is bijna haar lijfspreuk, in de woonkamer uitgedrukt in het kunstwerk van haar vader. Dertig jaar geleden door hem gefiguurzaagd en geschilderd. Het is een scène uit de Franse Revolutie, naar het origineel van Jean-Baptiste Lesueur. 'La Liberté ou la mort', staat er, 'de vrijheid of de dood'.

Heel gelukkig is de geboren Rijswijkse met dit debuut, maar wat nu? Ze schrijft artikelen voor catalogi zoals die van de prestigieuze Prix de Rome, modereert, houdt lezingen, is curator of presenteert een talkshow over kunst. Verder is er de opzet voor een nieuw boek, bij dezelfde uitgever. Het contract wordt in november ondertekend.

Ton de Lange